

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 275.

V Ljubljani, v sredo 1. decembra 1886.

Letnik XIV.

Grof Andrassy o iztočnem vprašanji.

(Konec.)

Od evropske strani je pa memo drugih držav, ki imajo jako zdatno vojno moč, še toliko na boljem, dokler namreč ostane v današnjih mejah, da je nihče ne more napasti ne za hrbtom in ne od strani. Rusija bi bila pa takoj ob to korist, kakor hitro bi vbogala, kar ji nasvetuje neka stranka doma, da naj se preko Bolgarije venkaj raztegne. Želja in napor po razširjanji zemlje razumljiva je pri srednjevelikih državah, ki želé postati velesile. Današnji obseg ruske države in število njenih prebivalcev sta pa že sedaj več kot trikrat večja, kakor pa ktera koli druga velemoč evropska. Naravni vpliv, ki ga ima v dveh delih sveta, ni na nobeni strani v nevarnosti in če bi se že kaj dobilo, kar ta vpliv kolikor toliko ovira, bi bilo to edino le nezaupanje, s katerim ostale velesile ruski napor po razširjanji opazujejo, ker je v nasprotji z evropskim ravnotežjem. Še eden vzrok bi imel, zakaj da se Rusija razširiti želi in ta bi bil, ker morda želi sorodne narode, ki so z njo ene vere, zjediniti v eno državo, ali pa jih vsaj spraviti pod svojo vrhovno pokroviteljstvo. Tu bi bilo pa pred vsem potrebno, da bi dotični narodi to sami želeli. Imeli so dotični narodi to željo, toda le toliko časa, dokler so bili pod Turkom in še tedaj je bila le bolj navidezna.

Skoraj vsi balkanski narodi hrepeneli so tedaj po ruski pomoči, toda ne, da bi jih velika Rusija pogoltnila, temveč da bi jih oprostila turške sužnosti, na kar bi vsaka država sama za se dalje živela. Da je res tako, pričá nam preteklost. Grška, nekdanj ločeni dunavski kneževini Moldava in Valahija, ki ste danes združeni v kraljevino Rumunsko, Srbija in konečno Bolgarska z Iztočno Rumelijo so vse ob svojem času več ali manj živale rusko naklonjenost. Nekatere izmed teh so stale celó pod pravim ruskim pokroviteljstvom, toda pri vseh opazovali smo eno in isto, da kakor je ta ali ona svojo prostost zadobila, jo je skušala ohraniti in to tudi Rusiji nasproti.

Iz tega mislim, da že smem sklepati, da bi razširjanje Rusije po Balkanu, kar bi je z nami

navskriž privedlo, nikakor ne bilo na korist in bi se s tem nič ne okrepeala, pač pa zdatno oslabila; kajti taka razširjatev pripravila bi jo ob vse strategične prednosti, ktere ima Rusija dandanes. Pa tudi vpliv bi ji šel po vodi, ki ga ima sedaj vsled krvnega in verskega sorodstva na Balkanu, Nadjam se, da se nam sedaj tega še ni bati. Žalibog, da se ne dá tajiti, da na Ruskem dostikrat ne odločuje car in ne monarhična korist, pač pa ljudje, ki nimajo tiskovne svobode, pač pa tiskovno razuzdanost, da pišejo v imenu javnega mnenja, ktero je pa jako težavno priznavati, ker se ne dá tudi še po drugi strani slišati. Taki ljudje se jako malo brigajo za monarhična načela, in še manj za nezaupljivost, ktero proti Rusiji v inostranstvu vzbujajo; prav tako jim tudi niso nič mar strategične koristi, ktere bi država zgubila, in prav nič resnica in pravica, ker jih vodijo zmedene misli — ne ruske, temveč panslavistske prevratne, ki vse na to cikajo, da bi monarhijo v Rusiji zadavili in bi se ji tisti pustolovci sami postavili na čelo. Toliko se iz vseh njihovih nakan, če tudi so jako meglene, vendar le spoznati dá.

Po nazorih te stranke — in ker jih ona zastopa, jih je tudi po Evropi mnogo, ki strogo na to verujejo, da Rusija nima druge naloge, kakor oporoka Petra Velikega izvršiti, ki je menda naročil, da se mora Rusija po Balkanu in do Carigrada razprostrti. Carigrad mora spraviti pod svojo oblast. Recimo, da bi se taka oporoka res nahajala, se vendar iz nje še ne smé sklepati, da, če je bila razmeram tistega časa primerna, da bi bila tudi še dandanes dobra.

Današnji čas je čisto drugačen, popolnoma različeu od prejšnjega, in kar je bilo ob času Petra Velikega Rusom na korist, to bi jim vtgnilo dandanes občutljivo škodo delati. Ob času Petra Velikega je bila od Kríma, kjer so tatarski kani vladali, pa do Carjega grada cela vrsta razljutenih, obupnih krščanskih rodov, ki so presrečno želeli, da bi vstala kaka krščanska velemoč, ktera bi jih bila oprostila neznošnega jarma. Če bi bil tedaj Peter Veliki, ali pa kateri njegovih naslednikov s pomočjo teh narodov prišel do Carigrada, bi to ne bilo nič čudnega, temveč povsem razumljivo. Kako je pa s to rečjo dandanes?

Na mestu, kjer ste svoje dni pod Turkom zdihovali Moldova in Valahija, razvija se danes samostojna mladostna in krepka kraljevina Rumunska; nekoliko dalje je samoupravna Bolgarija, kteri je Rusija prav pred sklepanjem Berolinske pogodbe izročila konstitucijo, ktera se opira na narodno suvereniteto. Bolgarski soseda je neodvisna kraljevina srbska, nekoliko dalje proti jugu pa kraljevina grška. Vse te države, ktere bi se bile ob času Petra Velikega morda brez pomisleka pridružile Rusu nad Carigrad kretajočemu, da bi si bile priborile samostojnost, bi se mu danes izvestno že iz tega vzroka ne pridružile, da bi samostojnosti ne zgubile. Naloga, ki bi bila svoje dni podobna slavnostnemu sprevodu, bi bila dandanes jako težavno in nevarno strogo vojaško podjetje. Največja njena težava bila bi pa ta, ne kako tje kaj (v Carigrad) priti, temveč, kako se ondi vzdržati. Ta naloga bi bila tudi še takrat nemogoča, če bi narodi balkanski sami Rusijo do Bospora spemili in če bi se v Evropi tej pridobitvi nobena moč ne vpirala in če bi bila tudi Avstrija pri volji postati teritorialna soteska orjaške vojaške ruske države; kajti iz vojaškega stališča bi ne bilo možno, da bi Rusija na Bosporu vtrjena, poleg sebe trpela nezavisno Srbijo, samoupravno Bolgarijo, samostojno Rumunijo, za saboj pa veliko vojaško državo Avstro-Ogersko. Vse te bi si morala podvreči in obdržati.

To bi pa ne bilo nič družega, kakor vpeljava in pričetek svetovnega gospodarstva. Svetovno gospodarstvo se pa do sedaj še ni nikomur posrečilo, dandanes bilo bi pa še manj mogoče. Toda recimo, da se morda motim in da bi bilo to vse mogoče, ter bi bila Rusija takemu politično in vojaško nestalnemu položaju res nekaj časa kos, kaj bi imela pa pri vsem tem dobička? Prej ali kasneje prisilila bi vse ostale evropske države k zvezi proti sebi. Kar bi taka zveza ne mogla doseči, dosegla bi nenaravna velikost ruske države — na znotraj bi jela razpadati. Posebno bi jug in sever ne mogla dolgo v eni in tisti državni zvezi ostati. Tak bi bil toraj konec. Kar bi bilo pa vmes, bi bila drama in po nepotrebnem prelita kri.

Kar bi monarhični Rusiji utegnulo na korist biti, bilo bi po mojih mislih to-le: Rusija naj krene

LISTEK.

Beseda iz skušnje.

Kdo je kriv razposajenosti mladine? Pisatelj z Dolenjskega si prizadava dokazati, da učitelj nikakor ne, ampak domača hiša. Dostikrat domača hiša pri otrocih res veliko pokvari, a vselej in povsod to ni pravi vzrok, kakor tudi ni vselej res, da bi učitelji ne bili nič krivi. Poiščimo pa vzroke, zakaj je domača hiša pokvarjena.

Mesta so svetilnice vasém, od tam gré omika na deželo. Šole po mestih so vzor šolam po kmetih; iz mestnih šol prihajajo odgojitelji na kmete. Vaščani pa se tudi kaj radi navzamejo mestnih šeg in navad. Če ne verjamete, pa poglejte, kako radi posnemajo kmečki ljudje meščane v obleki. Po današnjih mestih je pa le prerado vse liberalno, brezverno. Na kateri stopnji je po mestih obiskovanje cerkvá, božje službe itd., tega ne bom preiskoval, vendar je resnica sploh, da na kmetih je v tej zadevi le še zmirom veliko boljše, kakor po mestih.

Poprejšnje čase se je skrbelo, da je šolska mladina več molila, bolj k sv. maši in k spovedi hodila. To se je v imenu svobode po večjem odpravilo po mestih najpred, potem tudi po deželi, tudi po ljudskih šolah na kmetih. Poprejšnje čase se je strogo pazilo na to, da mladina ni dobila v roke pohujšljivih spisov in knjig, zdaj so tudi taki spisi v imenu svobode pristopni mladini. Res so bili nravi in veri nevarni spisi tudi prej na svetu, a kako skrbno so se pred mladino skrivali! Zdaj jih dobí mladina v roke, kolikor jih hoče v imenu omike, svobode. Kar ne storijo zadosti šolske knjižnice, dostavljajo časopisi. Mar li se po zanikernih, zaljubljenih ter izmišljenih pripovedkah mlado srečo blaži, za vse dobro in lepo vnema? Tako pač mislijo liberalni odgojitelji po mestih; od tod dobiva dežela svoje odgojitelje in ker imajo oni odgojo v rokah, more li drugače biti, kakor je? Tudi na kmetih se otroci učijo kod teka severni jelen, kaj dela severni medved, kako da so opice ljudem najbolj podobne itd., ali če se od Boga in krščanskih nauk malo manj sliši; če se k sv. maši in

k spovedi tudi le poredkoma hodi, je tudi dobro, vse — v imenu omike, v imenu svobode. In nasledek tega? Mestna omika in svoboda tudi po deželi.

Poglejmo malo bolj odrastlo mladino po vaséh. Učila se je zanemarjati cerkev in božjo besedo, zanemarja toraj tudi šolo, tudi nauk, kterege je tu prejemale. Kaj je mlademu vaščanu šola mar? Vesel je, da je rešen sitnega učitelja in ravno tako sitnega kateheta. Rad se malo ozrè, kako je kaj po svetu. Vidi, kaj delajo po mestih. Ne porajta preveč, kaj duhovni pravijo. To ravno vgaja tudi njemu v njegovi starosti. Prostost mu oznanjuje mesto, zakaj bi je še on malo po mestnem zadržanji ne zasukal! Zakaj bi še tako vestno pazil na post, zakaj bi še tako redno v cerkev hodil, kaj bi poslušal še duhovnike? V mestu čita časnike, potem ni neumen, že vé, kaj dela, saj je bolj moder, kakor mi. Mi pa le to verjamemo, kakor slišimo v pridigi, zakaj bi moralo ravno tako biti, saj je lahko tudi drugače, zakaj pa v mestu ni tako?

Da je to res, čujmo tožbe, ki se tolikokrat slišijo, da so namreč vaščani bližej mest bolj popačeni.

Kot darilo za Miklavža!

priporočena podpisani naslednje knjige:

Knjižnica slovenske mladine:

Dragoljubci, zbirka poučnih pripovedek. (I. knjiga.) Nabral in spisal Ivan Tomšič, učitelj na e. kr. vadih v Ljubljani. Melko 18, trdo 26 in posebno lično v platno vezana 50 kr.

Peter Rokodeličič, poučna povest odrasle slovenske mladine. (II. knjiga.) Prosto na slovenski jezik preložil Ivan Tomšič. 30, 36 in 50 kr.

Sreča v nesreči, poučna povest odrasle slovenske mladine. (III. knjiga.) Spisal Janez Cigler, župnik pri sv. Titu v Visnjigori. 32, 38 in 55 kr.

Spisi Kristofa Šnida:

Ljudoviti Hrastar, Golobček. (I. zvezek.) Melko 30, trdo 40 in v platno vezano 70 kr.

Jozafat, krajevni sin Indije. (II. zvezek.) 30, 40 in 70 kr.

Pridni Janezek in hudobni Mihec. (III. zvezek.) 40, 50 in 80 kr.

Kanarček, Kresnica, Kapelica v gozdu. (IV. zvezek.) 20 in 30 kr.

Slavček — Nema deklica. (V. zvezek.) 20 in 30 kr.

Ferdinand. (VI. zvezek.) 30, 40 in 70 kr.

Izglebi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva.

Spisal Anton Kržič, katehet. I, II in III. del velja elegantno v platno vezan à 60 kr.

Kranjska mesta.

Po raznih virih sestavil P. Florentin Hrvat. Z nekaterimi podobami. Trdo vezana velja 60 kr.

Narodna biblioteka.

I. do 22. snopič po 15 kr.

Molitvene knjige

za otroke in odraslene v različnih vezih in po najnižjih cenah.

Inenike in cenike knjig pošiljan na zahtevanje brezplačno. (1)

Matija Gerber v Ljubljani.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

I. decembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84	gl.	20	kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	84	"	85	"
4% avst. Zlata renta, davka prosta	115	"	05	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	20	"
Akcije avst.-ogerske banke	885	"	70	"
Kreditne akcije	297	"	05	"
London	126	"	05	"
Srebro	—	"	96	"
Francoski napoleond.	9	"	93	"
Ces. cokin	5	"	82	"
Nemške marke	61	"	82	"

št. 7826.

Razglas.

Deželni odbor s tem objavlja, da se bode pobiranje deželne naklade po 6 gl. od vsakega hektolitra (oziroma 6 kr. od vsakega litra) porabljenih žganih pijač (žganja, spirita, ruma, araka, punčnega cveta, rozolije, likera in vsake vrste poslašenih žganih pijač) v davčnih okrajih Bistrica, Velike Lašče, Idrija, Kranjska gora, Kranj, Ljubljanska okolica, Ljubljana mesto, Kostanjevica, Litija, Metlika, Mokronog, Radoljica, Novomesto, Žužemperk, Kamnik, Trebno in Černomelj za l. 1887 pôtom javne dražbe pod spodaj navedenimi pogoji v najem dalo.

Za leto 1887 je dražbena cena, ki se bode izklicala, za navedene okraje tako-le postavljena:

Bistrica	1600	gl.
Velike Lašče	1200	"
Idrija	1600	"
Kranjska gora	2800	"
Kranj	14000	"
Ljubljanska okolica	14000	"
Ljubljana mesto	14000	"
Kostanjevica	400	"
Litija	6000	"
Metlika	400	"
Mokronog	1600	"
Radoljica	10000	"
Novomesto	1600	"
Žužemperk	600	"
Kamnik	12000	"
Trebno	400	"
Černomelj	400	"

Dražbena obravnava vršila se bode dne 11. decembra leta 1886 ob 10. uri dopoludne pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani ter se bode vsak navedenih davčnih okrajev v namen zakupa posebej izklical. Pri tem se opomni, da se bodeta davčna okraja Ljubljanska okolica in mesto Ljubljana le skupno jednemu zakupniku oddala.

Tega zakupa se sme vdeležiti vsak avstrijski državljan, kteremu tega ne zabranjuje noben postaven zadržek. Na vsaki način pa zakupniki, ki so bili zaradi kaknega zločinstva kaznovani, ne morejo prevzeti zakupa. Osebe, ktere so bile zaradi zločinstva, storjenega iz dobičkarije ali zaradi takega prestopka obsojene ali ktere so bile po kazenski postavi o dohodninskih prestopkih zaradi tihotapstva ali zaradi hudega dohodninskega prestopka kaznovane ali ki so bile vsled pomanjkanja pravnih dokazov oproščene kazenske obravnave, so od tistega časa, ko se je ta prestopok zgodil ali ko je prišel na dan, skozi šest let izključene od zakupovanja. O osebni zmožnosti za sklenitev zakupne pogodbe se ima zakupnik pred začetkom zakupne obravnave

na zahtevanje deželnega odbora kranjskega izkazati z verjetnimi dokazili.

Kdor se hoče vdeležiti zakupa, mora pred začetkom obravnave vložiti deseti del izklícane zakupne cene kot varščino v gotovem denarju ali v inozemskih državnih obligacijah ali v družih za varščino pripravnih papirjih.

Ta varščina se more nadomestiti tudi z pupilarnovarnim posestvom, ter je o tem treba predložiti zastavno pismo, kteremu je pridjati potrjilo o dovršeni vknjižbi, potem zemljiščno-knjižni izpisek in potrjeni prepis zapisnika o tem, da je bilo dotično posestvo k večjemu tri leta pred dnevom dražbe po sodniji cenjeno.

Vrednost obligacij in družih varščinskih papirjev zračunila se bode po zadnjem borznem kurzu, vendar pa ne nad nominalno vrednost. Zrebanja podvrženim papirjem treba je potrdila, da še niso izzrebani.

Varščino presodila bode dražbena komisija ter bode konečno odločila, se-li vsprejme ali ne.

Po dokončani dražbi obdržala se bode zakupnikova varščina kot začasna kavejja, drugim ponudnikom pa se bodo njihove varščine precej nazaj dale.

Ponudnikom je na svoje lastne stroške skrbeti za to, da se izbrišejo dotične hipotekne kavejje.

Pri dražbeni obravnavi sprejemajo se tudi pismene ponudbe; iste morajo biti pisane na kolek za 50 kr., priložiti jim je varščino ter mora za vsak davčni okraj posebej določena zakupnina zapisana biti s številkami in s črkami ter se ne sme nahajati nobena opazka, ki bi ne bila v soglasju z določbami tega razglasa ali z drugimi zakupninskimi pogoji.

Pismene ponudbe napraviti je po sledečem obrazci:

„Jaz podpisani ponujam za pobiranje samostojne deželne naklade po 6 gl. od vsakega hektolitra (oziroma 6 kr. od vsakega litra) porabljenih žganih pijač (žganja, spirita, ruma, araka, punčnega cveta, rozolije, likera in vsake vrste poslašenih žganih pijač) za čas od 1. januarja 1887 do konca decembra 1887 v davčnem okraju . . . . . letno zakupnino . . . . . gl. . . . . kr., reci . . . . . goldinarjev . . . . . krajcarjev avstrij. veljave; v davčnem okraju . . . . . letno zakupnino . . . . . gl. . . . . kr. itd., ter izrekam, da so mi dražbeni in zakupni pogoji, kterim se brezpogojno podvržem, natančno znani in da zastavim za predstoječo ponudbo priloženo varščino . . . . . gl. . . . . kr. za toliko časa, dokler mi deželni odbor kranjski ne naznani, da mojo ponudbo sprejme ali zavrne.“

„Dan . . . . . imé . . . . . značaj . . . . . stanovanje ponudnika.“

Pismene ponudbe se morajo pred začetkom obravnave, to je pred 11. decembrom 1886, do 10.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 27. novembra 1886.

(1)

Proti stalni plači in proviziji

išče bogata tovarna prve vrste dobro priporočenih in zvedenih zastopnikov. Ponudbe pod G. W. poste restante Zagreb. (2)

Naprodaj je izvrsten Slivovec,

pridelek iz leta 1885, ki ima 21 stopinj, liter po 50 kr. pri grajščinskem oskrbništvu na Raki na Dolenjskem.

Izdajatelj in odgovorni treditnik Matej Močnik.

Zrebanje že prihodnji mesec.

KINCSEM SREČKE à 1 gl. 11 srečk 10 gl. samo

Glavni dobitek v gotovini **gld. 50.000 gld.**

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(32) Kincsem-srečke dobivajo se v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waltnergasse 6.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.